

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง
ขององค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร. สุรพล วีริยสรร อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
2. อาจารย์เฉลิมชัย วิเชียรวัฒน์ อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
3. นายสาโรจน์ ศิโรตมานนท์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามแหล่งข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
เรื่อง

การพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐานของจังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามครูวิชาการประจำโรงเรียน

2.แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาจัดการเรียนการ
สอนในโรงเรียน 2 ด้าน คือ

2.1 ปัญหาและอุปสรรคในการทำภูมิปัญญาท้องถิ่นกับมาใช้ในการจัดการเรียน
การสอน

2.2 แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วยที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

อารุช ปะเมโท

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง.....ตามสภาพที่เป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 25 ปี () 25-30 ปี
 () 31-35 ปี () 36-40 ปี
 () 41-45 ปี () 46-50 ปี
 () 51-55 ปี () 56 ปีขึ้นไป

3. อายุราชการ

() ต่ำกว่า 5 ปี () 5-10 ปี
 () 11-20 ปี () 21-30 ปี
 () 31 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี วิชาเอก.....
 () ปริญญาตรี วิชาเอก.....
 () ปริญญาโท วิชาเอก.....
 () สูงกว่าปริญญาโท วิชาเอก.....

5. ปฏิบัติการสอนที่โรงเรียน.....อำเภอ.....

() สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิเขต 1
 () สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 30

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

2.1 ปัญหาและอุปสรรคในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย /ลงในช่องระดับความคิดเห็นหรือพึงพอใจเพียงช่องเดียว โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจน้อยที่สุด(1.00 -1.50)
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจน้อย(1.51 -2.50)
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจปานกลาง(2.57 -3.50)
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจมาก(3.57 -4.50)
- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจมากที่สุด(4.57 -5.00)

ข้อที่	ปัญหา/อุปสรรค	ระดับความคิดเห็น/พึงพอใจ					หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	
1	การให้ความสำคัญในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน						
2	แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นและเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้						
3	การวางแผนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน						
4	การควบคุมกำกับติดตามการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน						
5	การนำองค์ความรู้มาสอดคล้องบูรณาการกับการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ						
6	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

2.2 แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่	แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น/การปฏิบัติ					หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	
1	เชิงเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน						
2	ครูผู้สอนไปศึกษาองค์ความรู้จากแหล่งภูมิปัญญาหรือเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้วนำความรู้มาจัดการเรียนการสอน						
3	นำนักเรียนไปศึกษาจากแหล่งภูมิปัญญาหรือเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยตรง						
4	มอบหมายภารกิจให้นักเรียนไปศึกษาจากแหล่งภูมิปัญญาหรือเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่นเอง						
5	ครูผู้สอนสอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในรายวิชาที่ตนสอน						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

ตอนที่ 3 แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
คำชี้แจง ท่านคิดว่าบุคคลและสถานที่ในท้องถิ่นที่สามารถจะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ใน
 การจัดการเรียนการสอนได้ ตามสาขาต่างๆ จำนวน 9 สาขา โปรดกรณมาให้อข้อมูลตามแบบที่กำหนด

แหล่งความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชื่อ/ชื่อ-สกุล	ลักษณะของความรู้/ประสบการณ์ ที่จะได้รับ	ที่อยู่ บ้านเลขที่-หมู่ที่ บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด
1.สาขาเกษตรและการทำมาหากิน		
1.1.....	1.1.....	1.1.....
1.2.....	1.2.....	1.2.....
1.3.....	1.3.....	1.3.....
1.4.....	1.4.....	1.4.....
1.5.....	1.5.....	1.5.....
2.สาขาอาหารและโภชนา		
2.1.....	2.1.....	2.1.....
2.2.....	2.2.....	2.2.....
2.3.....	2.3.....	2.3.....
2.4.....	2.4.....	2.4.....
2.5.....	2.5.....	2.5.....
3.สาขาภาษาและวรรณกรรม		
3.1.....	3.1.....	3.1.....
3.2.....	3.2.....	3.2.....
3.3.....	3.3.....	3.3.....
3.4.....	3.4.....	3.4.....
3.5.....	3.5.....	3.5.....
4.สาขาแพทย์แผนไทยและสมุนไพร		
4.1.....	4.1.....	4.1.....
4.2.....	4.2.....	4.2.....
4.3.....	4.3.....	4.3.....
4.4.....	4.4.....	4.4.....
4.5.....	4.5.....	4.5.....

แหล่งความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชื่อ/ชื่อ-สกุล	ลักษณะของความรู้/ประสบการณ์ ที่จะได้รับ	ที่อยู่ บ้านเลขที่-หมู่ที่ บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด
5.สาขาศาสนาประเพณีและพิธีกรรม		
5.1.....	5.1.....	5.1.....
5.2.....	5.2.....	5.2.....
5.3.....	5.3.....	5.3.....
5.4.....	5.4.....	5.4.....
5.5.....	5.5.....	5.5.....
6.สาขากีฬาและการละเล่นพื้นบ้าน		
6.1.....	6.1.....	6.1.....
6.2.....	6.2.....	6.2.....
6.3.....	6.3.....	6.3.....
6.4.....	6.4.....	6.4.....
6.5.....	6.5.....	6.5.....
7.สาขาศิลปะการแสดงและดนตรี		
7.1.....	7.1.....	7.1.....
7.2.....	7.2.....	7.2.....
7.3.....	7.3.....	7.3.....
7.4.....	7.4.....	7.4.....
7.5.....	7.5.....	7.5.....
8.สาขาศิลปะหัตถกรรมและสิ่งทอ		
8.1.....	8.1.....	8.1.....
8.2.....	8.2.....	8.2.....
8.3.....	8.3.....	8.3.....
8.4.....	8.4.....	8.4.....
8.5.....	8.5.....	8.5.....
9.สาขาประวัติศาสตร์และโบราณคดี		
9.1.....	9.1.....	9.1.....
9.2.....	9.2.....	9.2.....
9.3.....	9.3.....	9.3.....
9.4.....	9.4.....	9.4.....
9.5.....	9.5.....	9.5.....

แบบสอบถามความพึงพอใจ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาคำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น”

18 กุมภาพันธ์ 2552

ณ ห้องประชุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้สอบถามความพึงพอใจของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นความพึงพอใจเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตอนที่ 1 สถานภาพ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประเมิน

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1.เพศ () ชาย () หญิง

2.อายุ.....ปี

3.สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขา.....มีความรู้ด้าน.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นความพึงพอใจเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นหรือพึงพอใจเพียงช่องเดียว มีเกณฑ์การพัฒนา ดังนี้

- 1 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด (1.00 -1.50)
- 2 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อย (1.51 -2.50)
- 3 หมายถึงระดับความพึงพอใจปานกลาง (2.51 -3.50)
- 4 หมายถึงระดับความพึงพอใจมาก (3.51 -4.50)
- 5 หมายถึงระดับความพึงพอใจมากที่สุด (4.51 -5.00)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	
1	หัวข้อการประชุมมีความน่าสนใจ						
2	หัวข้อการประชุมสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน						
3	ความเหมาะสมด้านสถานที่						
4	ความเหมาะสม ด้านระยะเวลาในการประชุม						
5	ความมีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม						
6	การได้รับความรู้จากวิทยากร						
7	การนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในงานวิชาการที่โรงเรียน						
8	การได้รับประโยชน์จากการประชุม โดยภาพรวมทั้งหมด						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความพึงพอใจ
การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่
การจัดการเรียนการสอน”

26 พฤษภาคม 2552

ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายัญมิ เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ ใช้สอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการประจำ
 โรงเรียนที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพข้อมูลส่วนตัวของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น ความพึงพอใจเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตอนที่ 1 สถานภาพข้อมูลส่วนตัวของผู้ประเมิน

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงตามสภาพจริงของท่าน

1.เพศ () ชาย () หญิง

2.อายุ.....ปี

3.ตำแหน่ง () ผู้บริหารโรงเรียน () ครูวิชาการประจำโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น ความพึงพอใจ เกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นหรือพึงพอใจเพียงช่องเดียว มีเกณฑ์การ
 ประเมิน ดังนี้

- 1 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด (1.00 -1.50)
- 2 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อย (1.51 -2.50)
- 3 หมายถึงระดับความพึงพอใจปานกลาง (2.51 -3.50)
- 4 หมายถึงระดับความพึงพอใจมาก (3.51 -4.50)
- 5 หมายถึงระดับความพึงพอใจมากที่สุด (4.51 -5.00)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	
1	หัวข้อการประชุมมีความน่าสนใจ						
2	หัวข้อการประชุมสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน						
3	ความเหมาะสมด้านสถานที่						
4	ความเหมาะสม ด้านระยะเวลาในการประชุม						
5	ความมีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม						
6	การได้รับความรู้จากวิทยากร						
7	การนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในงานวิชาการที่โรงเรียน						
8	การได้รับประโยชน์จากการประชุมโดยภาพรวมทั้งหมด						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค ตารางการประชุมเชิงปฏิบัติการ
แบบบันทึกองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
แบบบันทึกการพัฒนาหลักสูตร
แบบบันทึกแผนการจัดการเรียนรู้

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ร่วมกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

ณ ห้องประชุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2552

เวลา	08.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียนรับเอกสาร
	08.30 – 09.30 น.	พิธีเปิด (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1)
	09.30 – 10.30 น.	การบรรยาย “การพัฒนาศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่น” ผู้การปฏิบัติ (นายบัวเย็น พลคราม)
	10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
	10.45 -12.00 น.	การแบ่งกลุ่มตามสาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น 9 สาขา
	12.00 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
	13.00 -14.30 น.	กระบวนการกลุ่ม “ถอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น” แต่ละสาขา
	14.30 -14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
	14.45 -16.30 น.	กระบวนการกลุ่ม “การพัฒนาศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่น”
	16.30 – 17.00 น.	การสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น สรุปและปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

หมายเหตุ: กำหนดการสามารถยืดหยุ่นได้

ใบงาน
 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 “การพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น”

18 กุมภาพันธ์ 2552

ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิเขต 1

คำชี้แจง (ใช้เวลา 3 ชั่วโมง)

- 1.แต่ละกลุ่ม (ตามสาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น) เลือกประธานกลุ่มกรรมการและเลขานุการกลุ่ม
- 2.ร่วมสนทนาระดมความคิด ถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามสาขาที่
 ตนมี ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 1)เพราะเหตุใดจึงต้องมีภูมิปัญญาด้านนี้
 - 2)ภูมิปัญญาด้านนี้ทำไปเพื่ออะไร
 - 3)องค์ความรู้หรือเนื้อหาภูมิปัญญาด้านนี้มีอะไรบ้าง
 - 4)ภูมิปัญญาด้านนี้ มีการปฏิบัติอย่างไรจึงจะได้ผล
 - 5)ใช้วัสดุหรืออุปกรณ์อะไรบ้าง
 - 6)รู้อย่างไรว่าภูมิปัญญาด้านนี้ ดีมีประโยชน์
- 3.บันทึกลงในรูปแบบที่กำหนด
- 4.ส่งตัวแทนนำเสนอที่ประชุมใหญ่

แบบบันทึกองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- 1.สาขา.....
- 2.ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น.....
- 3.สำหรับผู้เรียนในระดับ.....กลุ่มสาระการเรียนรู้.....
- 4.ความสำคัญ (บอกเหตุผล เพราะเหตุใดจึงมีภูมิปัญญาด้านนี้)

- 5.วัตถุประสงค์

- 6.เนื้อหา/องค์ความรู้

- 7.การนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

- 8.สื่ออุปกรณ์วัสดุที่ใช้

- 9.การวัดผลประเมินผล

- 10.ชื่อเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น
 1.....ที่อยู่.....
 2.....ที่อยู่.....

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
“การนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่การเรียนการสอน”
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

วันที่ 26 พฤษภาคม 2552

ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1

วันที่ 26 พฤษภาคม 2552

เวลา	08.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียนรับเอกสาร
	08.30 – 09.30 น.	พิธีเปิด (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1)
	09.30 – 10.30 น.	การบรรยาย “การพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น” มาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (นายบัวเย็น พลคราม และคณะ)
	10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
	10.45 -12.00 น.	การบรรยาย “การนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน”
	12.00 -13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
	13.00 -14.30 น.	กระบวนการกลุ่ม “การนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนการสอน”
	14.30 -14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
	14.45 -16.30 น.	กระบวนการกลุ่ม (ต่อ)
	16.30 – 17.00 น.	นำเสนอหลักสูตรสถานศึกษาและแผนการจัดการเรียนรู้
	17.00 น.	สรุป ประเมินผลและปิดการประชุม

หมายเหตุ: กำหนดการสามารถยืดหยุ่นได้

องค์ประกอบของหลักสูตร

1. ชื่อหลักสูตร.....
โรงเรียน.....สังกัด.....
2. หลักการและเหตุผล
3. วัตถุประสงค์
4. โครงสร้าง
 - 4.1 เนื้อหาสาระ
 - 4.2 เวลา
5. กิจกรรมการดำเนินงาน
6. สื่อวัสดุอุปกรณ์แหล่งเรียนรู้
7. การวัดผลและประเมินผล
8. บทบาทผู้สอนบทบาทผู้เรียน
9. เกณฑ์การจบหลักสูตร
10. การควบคุมกำกับและติดตาม

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

1. ส่วนนำ

- 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
- 1.2 เรื่อง เนื้อหา
- 1.3 วัน เดือน ปี ภาคเรียนที่สอน
- 1.4 ระดับชั้น โรงเรียน

2. ส่วนเนื้อหา

- 2.1 ความคิดรวบยอด
- 2.2 สาระสำคัญ
- 2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 2.4 สาระการเรียนรู้
- 2.5 กิจกรรมการเรียนรู้
- 2.6 สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้
- 2.7 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

3. ส่วนภาคผนวก (ส่วนท้าย)

- 3.1 บันทึกผลหลังสอน
- 3.2 ข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก ง ตัวอย่างองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

(ตัวอย่าง)
องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
สาขาอาหารและโภชนาการ
เรื่องการทำปลาต้ม

สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี

1.ความสำคัญ

ในปัจจุบันการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่จะทำให้ชีวิตมีสุขภาพที่ดีแข็งแรงและอายุยืนยาว ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ถูกสุขลักษณะ มีสารอาหารต่อร่างกายจะส่งผลต่อความแข็งแรงของร่างกาย สามารถสร้างภูมิคุ้มกันต่อโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ได้

ในทางโภชนาการและการแพทย์ให้การยอมรับว่า สารอาหารประเภทโปรตีนที่ได้จาก “ปลา” จะถูกย่อยและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกายได้ดีกว่าโปรตีนที่ได้จากสัตว์ประเภทอื่นๆ การนำปลามาใช้ประโยชน์ในการเป็นอาหารของมนุษย์จึงมีมาแต่บรรพบุรุษเพราะหาได้ง่ายตามแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วไป ในบางฤดูปลาจากแหล่งน้ำถูกจับขึ้นมาเป็นจำนวนมากทำให้บริโภคไม่ทัน มนุษย์จึงคิดค้นหาวิธีถนอมอาหารจากปลา เพื่อให้บริโภคยามช่วงเวลาที่จำเป็น เช่น การทำปลาร้า ปลาจ่อม ปลาย่าง และปลาต้ม เป็นต้น

ปลาต้ม จึงถือได้ว่าเป็นอาหารพื้นบ้านของชาวชนบทและชาวจังหวัดชัยภูมิมาแต่โบราณ ปลาน้ำจืดที่นิยมนำมาทำปลาต้มมากได้แก่ ปลาตะเพียน ปลาสวาย และปลาจีน เป็นต้น

2.วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกปลา ขั้นตอนในการทำปลาต้มที่ถูกวิธี รสชาติอร่อย
- 2.เพื่อให้สามารถปฏิบัติการทำปลาต้มได้
- 3.เพื่อให้รู้คุณค่าการถนอมอาหารและแปรรูปอาหารในท้องถิ่นได้

3.องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1 การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และส่วนผสม

- 1.ปลาน้ำจืด ควรเป็นปลาสด เช่น ปลาตะเพียน ปลาสวาย ปลาจีน เป็นต้น
- 2.มีด เขียง ที่ปลอกเกล็ดปลา ชามกลม ถังน้ำ
- 3.ถังน้ำ เครื่องชั่ง ถุงพลาสติก หนัวยางรัด ตะกร้าพลาสติก
- 4.อุปกรณ์เสริม เช่น ผ้ากันเปื้อน หมวกคลุมผม ถุงมือยาง ผ้าเช็ดมือ
- 5.น้ำซาวข้าว เกลือ กระเทียม ข้าวเหนียวหนึ่งถังน้ำ

3.2 อัตราส่วนผสม

- 1.ปลาสด 8 กิโล

- 2.กระเทียมโขลก 300 กรัม
- 3.เกลือป่น 300 กรัม
- 4.ข้าวเหนียวหนึ่งล้า น้ำ 500 กรัม

3.3 ขั้นตอนและวิธีการทำ

- 1.นำปลาสดมาล้างน้ำให้สะอาด
- 2.ขูดเกล็ดปลา แล้วนำมาล้างให้สะอาด
- 3.ตัดหัวปลาออก
- 4.ควักไส้และเครื่องในปลาออก
- 5.ล้างน้ำให้สะอาด
- 6.ชำแหละเฉพาะส่วนที่เป็นเนื้อปลา
- 7.หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ยาวๆ ตามต้องการ
- 8.นำเนื้อปลาที่หั่นแล้วไปล้างน้ำสะอาด 2-3 ครั้ง
- 9.นำน้ำซาวข้าวที่ค้างคืนไว้แล้ว 1 คั้น มาแช่ปลาไว้ประมาณ 20 นาที
- 10.ล้างด้วยน้ำสะอาดอีก 3 ครั้ง นำเนื้อปลามาผึ่งให้สะเด็ดน้ำ
- 11.นำไปคลุกเคล้ากับส่วนผสมซึ่งประกอบด้วยเกลือป่น กระเทียมโขลก ข้าวเหนียวหนึ่ง คือกูกเกล้าให้เข้ากันทิ้งไว้ 5 นาที
- 12.บรรจุในถุงพลาสติกตามขนาดต้องการ เก็บไว้ 3-5 วัน ให้ปลาเริ่มเปรี้ยวจึงรับประทานได้

3.4 การนำไปรับประทาน ควรรับประทานโดยการทำให้สุกก่อนทุกครั้ง

- 1.นำปลาต้มที่เปรี้ยวแล้วนำมานึ่งให้สุก
- 2.หุบแป้งทอด หุบไข่ทอด ปลาต้มทอด
- 3.ต้มยำ, ยำ

4.การนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ระดับสถานศึกษา

- 1.จัดทำเป็นหลักสูตรพิเศษ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
- 2.กำหนดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้

- 1.กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 2.สอดแทรกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในรักษาชมรม

5.สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้

- 1.ปลาสด
- 2.น้ำซาวข้าว เกลือ กระเทียมป่น ข้าวเหนียวน้ำล้างน้ำ

3.มีด เขียง ถังน้ำ ตะกร้าพลาสติก ถุงพลาสติก ขางรัด

6.การวัดผลประเมินผล

- 1.ทดสอบ
- 2.สังเกต
- 3.สอบถาม
- 4.ผลงาน

7.ชื่อเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นางทองแถม อุ่นศรี